

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2014 - 2019

Комисия по заетост и социални въпроси

2014/2235(INI)

23.3.2015

ПРОЕКТОДОКЛАД

Създаване на конкурентоспособен пазар на труда в ЕС през 21-ви век:
съчетаване на уменията и квалификациите с търсенето и с възможностите
за работа като средство за възстановяване от кризата
(2014/2235(INI))

Комисия по заетост и социални въпроси

Докладчик: Мартина Длабайова

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ	9

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Създаване на конкурентоспособен пазар на труда в ЕС през 21-ви век: съчетаване на уменията и квалификациите с търсенето и с възможностите за работа като средство за възстановяване от кризата (2014/2235(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,
 - като взе предвид своята резолюция от 22 октомври 2014 г. относно Европейския семестър за координация на икономическата политика: изпълнение на приоритетите за 2014 г.¹,
 - като взе предвид своята резолюция от 15 април 2014 г. относно „Как Европейският съюз може да допринесе за създаването на благоприятна среда за предприятията и дружествата, включително новосъздадените дружества, която да спомага за разкриването на работни места?“²,
 - като взе предвид предложението на Комисията от 17 януари 2014 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейска мрежа на службите по заетостта, достъп на работниците до услуги за мобилност и по-нататъшно интегриране на пазарите на труда,
 - като взе предвид член 52 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси и становището на комисията по култура и образование (A8-0000/2015),
- А. като има предвид, че между държавите членки има значителни разлики в професиите, при които свободните работни места не могат да бъдат заети поради недостиг на квалифицирани работници;
- Б. като има предвид, че липсата на гъвкавост на пазара на труда има отрицателно въздействие върху създаването на работни места, като в същото време конкурентоспособен пазар на труда на ЕС може да допринесе за постигането на целите на стратегията „Европа 2020“ по отношение на заетостта;

Икономическата криза и последиците от нея

1. подчертава, че европейската икономика и пазарът на труда са изправени пред значителни трудности в резултат на финансовата криза от 2008 г. и последвалото забавяне на икономическия растеж;

¹ Приети текстове, P8_TA(2014)0038.

² Приети текстове, P7_TA(2014)0394.

2. отбелязва, че в резултат на европейската икономическа криза редица държави членки се борят с високи равнища на безработица (ЕС28: 9,9%), както и с публичен дълг; също така изразява загриженост, че процентът на безработица сред младите хора (ЕС28: 21,4%) като цяло е значително по-висок;
3. счита, че амбициозните икономически политики и реформите на пазара на труда са необходими, за да се стимулира интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за да се създават повече работни места; освен това подчертава необходимостта от икономически устойчиви системи за социално подпомагане, които се основават на стимули за работа;

Положението на пазара на труда в ЕС, включително недостига на работна сила

4. изразява загриженост, че равнищата на безработица в ЕС остават сравнително високи (декември 2014 г., ЕС28: 9,9 %), и обръща внимание на значителните разлики между държавите членки, като най-ниският процент на безработица е в Германия (4,8 %), а най-високият — в Испания (23,7 %);
5. отбелязва, че няколко важни предизвикателства се отразяват на европейския пазар на труда, включително нарастващото търсене на висококвалифицирана работна сила, бързата технологична промяна и развитие, както и застаряващото общество, което изисква ранното пенсиониране да стане по-малко привлекателно;
6. посочва, че трудовата мобилност в рамките на ЕС остава ниска (ЕС27: 0,29%), с високи равнища на безработица в някои държави членки и незаети свободни работни места в други;
7. отбелязва, че икономическите и мотивиращите стимули за работа са твърде ниски в много европейски страни;

Насърчаването на конкурентоспособен пазар на труда на равнище ЕС

8. счита, че за да се постигне конкурентоспособен пазар на труда в ЕС, са необходими амбициозни реформи, които да увеличават гъвкавостта, мобилността и приобщаването, в контекста на постоянно променящите се пазари на труда и производствени модели;
9. подчертава значението на човешкото развитие, гъвкавостта в професионалното развитие и собствената отговорност; във връзка с това припомня, че са необходими инвестиции, които да подкрепят активно пригодността за заетост и да предотвратяват изчерпването на умения сред безработните; подчертава, че тези мерки следва да бъдат съчетани с реформи в пенсионните системи и системите за социално подпомагане, които насърчават повече хора да работят;
10. припомня значението на мобилността на работниците за конкурентен пазар на труда, и подчертава необходимостта от намаляване на административните и езиковите бариери, които са отговорни за нейното ограничаване; насърчава повишаването на осведомеността и по-нататъшното подобряване на портала на

ЕС за работа – EURES;

Предвиждане на бъдещите нужди от умения

11. счита, че с цел да се предвидят бъдещите нужди от умения, заинтересованите страни на пазара на труда, включително организации на работодателите и организации на работниците, трябва да бъдат силно ангажирани на всички равнища, в частност при изготвянето и изпълнението на програми за професионална квалификация;
12. подчертава значението на партньорствата между университетите, предприятията и публичните органи с цел оценка на нуждите от работна сила за бъдещето, както и значението на насърчаването на сътрудничеството между държавите членки в това отношение;

Значението на непрекъснатото образование и обучение и на обучението за безработните

13. припомня, че е необходимо да се положат усилия за по-гъвкав подход по отношение на индивидуалното професионално развитие и образованието и обучението през целия живот в рамките на личния професионален път на отделните хора;
14. счита, че програмите за обучение и преквалификация за безработни лица следва да се разработват и изпълняват в тясно сътрудничество със сдружения на работодателите, с оглед на по-доброто съгласуване на новите умения на работниците с нуждите на работодателите;
15. припомня, че е от изключително значение да се дават насоки и консултации на тези, които търсят работа, по отношение на начините за търсене на работа и да се гарантира, че техните умения са признати чрез „паспорти на уменията“, показващи уменията, придобити чрез формално и неформално учене;

Укрепване на връзките между образование и заетост

16. счита, че следва да се обърне повече внимание на състоящите се от две части системи на професионално обучение и на състоящите се от две части системи, тъй като те имат тенденцията да благоприятстват интегрирането на пазара на труда и са се доказали като ефективни за насърчаване на младежката заетост;
17. подчертава значението на по-доброто взаимодействие между образователните системи и пазара на труда, включително експозицията на работното място и сътрудничеството с предприятията;
18. подчертава важната роля на професионалното ориентиране чрез индивидуална оценка и съвети за професионално развитие, предоставяни от висококвалифицирани съветници в областта на трудовата заетост;
19. отбелязва, че за успешен преход към заетост е от голямо значение да се вземат

информирани решения, и че мотивацията, себепознаването и инициативата следва да бъдат насърчавани;

20. подчертава необходимостта от адекватно финансиране и внедряване от страна на държавите членки и отделните работодатели на схеми за стажове и възможности за професионална подготовка;
21. счита, че са необходими тесни партньорства между правителствата и представителите на работодателите и на работниците и служителите, с цел да се открият най-добрите начини за справяне с проблема с несъответствието между търсените и предлаганите умения във всичките му измерения;

Насърчаване на трудовата мобилност

22. припомня, че понастоящем в ЕС има 2 милиона незаети свободни работни места; подчертава необходимостта от трудова мобилност в Съюза, за да се запълни тази празнина, и в това отношение отново подчертава значението на „Еразъм +“ и на Европейския портал за професионална мобилност (EURES);
23. припомня значението на мобилността на висококвалифицираните работници от трети държави в контекста на демографските предизвикателства;

Обмен на най-добри практики в ЕС

24. подчертава необходимостта от обмен на най-добри практики между държавите членки, по-специално по отношение на състоящите се от две части системи за обучение и за професионално образование и обучение, като същевременно признава особеностите на всеки пазар на труда и на всяка образователна система;

Възпитаване на предприемачески дух сред гражданите: МСП и микропредприятия

25. счита, че възпитаването в самоотговорност и насърчаването на образованието по предприемачество от ранна възраст допълнително подобрява връзките между училището и пазара на труда и може да спомогне за намаляване на равнищата на безработица;
26. подчертава значението на мерките в подкрепа на МСП и микропредприятията, с цел да се намалят административните и финансовите пречки пред учредяването и дейността им, както и значението на улесняването на наемането на квалифицирана работна сила и на обучението на работниците и служителите;
27. счита, че следва да бъдат въведени стимули за предприемачите, които инвестират в обучение и професионална подготовка;

Иновации и цифровизация: нови умения и работни места

28. подчертава значението на иновациите и цифровизацията за конкурентоспособността и растежа и във връзка с това необходимостта да се

осигурят необходимите знания и умения, както и значението на мотивацията и решителността на работниците и служителите и на бъдещите работници и служители с оглед на създаването на иновативни, творчески и цифрови продукти и услуги;

29. изтъква потенциала за създаване на работни места, който предлага доизграждането на цифровия единен пазар, изграждането на енергийния съюз, създаването на работни места чрез инвестиране в научноизследователска и развойна дейност и иновации, както и подпомагането на развитието на транспортни мрежи;

Мерки по отношение на по-младите и по-възрастните работници

30. подчертава значението на специални мерки и подкрепа за работодателите, по-специално МСП, за да бъдат насърчавани да наемат млади хора на тяхната първа работа и да осигуряват тяхното вътрешно обучение, както и за по-възрастните работници; припомня значението на социалната отговорност от страна на работодателите към всички работници и служители и към обществото; счита, че подобна социална отговорност следва също така да се изисква от институциите, отговорни за образованието и обучението;

Препоръки

31. призовава Комисията и държавите членки да обмислят иновативни начини за насърчаване на инвестициите в ЕС, за да се стимулира растежът и създаването на работни места;
32. призовава държавите членки да извлекат поуки от най-добрите практики, които водят до по-ниско равнище на безработицата и да предприемат реформи, които се опират на тези практики;
33. призовава държавите членки да включат обучение в областта на лидерството, управлението и финансите и консултации за започване на стопанска дейност в образователните си програми, и да дадат предимство на по-нататъшното развитие на програмите за професионално обучение и образование (ПОО);
34. призовава държавите членки да подкрепят активното участие на заинтересованите страни на пазара на труда, включително организации на работодателите и на работниците и служителите, на местно, регионално и национално равнище, с цел да се насърчават по-тесни връзки между образованието и обучението и работното място и за да се прогнозират бъдещите потребности от умения;
35. призовава Комисията и държавите членки да предоставят финансови и икономически структури, които да способстват за участието в продължаващо образование и обучение, за да се осигури бъдеща високо квалифицирана работна сила;
36. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на

Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Безработицата продължава да бъде едно от основните предизвикателства в ЕС, с нива от 9,9% през декември 2014 г., и с много значителни разлики в равнищата на безработица между държавите членки (Германия 4,8% спрямо Испания 23,7%). Безработицата сред младите хора е повече от два пъти по-висока и достига до 21,4% в целия ЕС. От друга страна, има около 2 милиона работни места в ЕС, които не могат да бъдат заети поради несъответствието между търсенето и предлагането на пазара на труда и поради недостатъчната мобилност на работната сила (ЕС27, 0,29 %).

Последиците от икономическата и финансовата криза са все още налице. Въпреки че има някои признаци на възстановяване, пазарът на труда се свива през последните години и създаването на нови работни места продължава да е бавно.

Следователно са необходими амбициозни икономически политики и реформи на пазара на труда, за да се насърчава интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, както и за създаването на повече работни места, за да се преодолеят изкривяванията на пазара на труда на ЕС.

Европейският пазар на труда има своите особености и предизвикателства, включително силната сегментация на пазара на труда, наличието на несъответствия между търсените и предлаганите умения на пазара на труда, както и нарастващ дял на дългосрочната безработица, както и ниска мобилност на работната сила. Той също така е изправен пред проблемите на застаряващото общество, което изисква по-ефикасно използване на работната сила и реформирани миграционни политики, както и бързи технологични промени, които водят до увеличено търсене на високо квалифицирана работна сила. Предизвикателството, което поставя несъответствието между търсените и предлаганите умения, трябва да бъде преодоляно бързо, тъй като структурните несъответствия могат да се отразят неблагоприятно на икономическото възстановяване и растежа.

Докладът подчертава, че за да се постигне конкурентоспособен пазар на труда, са необходими реформи, за да се повиши гъвкавостта на пазара на труда и на личното професионално развитие, да се постигне по-добро съответствие между умения и работни места, включително по-силно взаимодействие между образователните системи и предприятията. Също така докладът призовава за по-добро интегриране на младите хора, жените и по-възрастните работници, както и на квалифицираните мигранти, на пазара на труда. Той подчертава, че е важно инвестициите да се използват за активна подкрепа на създаването на работни места, на пригодността за заетост и за да се предотврати изчерпването на уменията на безработните. Той предлага гъвкав подход към личния професионален живот, който адаптира работниците към промените и ги подготвя за обучение през целия живот, за да придобиват нови умения, необходими поради постоянно променящата се ситуация на пазара на труда и на постоянно променящите се модели на производство. Докладът припомня за необходимите реформи, които биха насърчили хората да се върнат на работа, а не да предпочитат социалноосигурителните обезщетения. Той подчертава значението на мобилността на работниците, насърчава по-нататъшното повишаване на осведомеността относно работни места на равнището на ЕС, по-специално чрез по-широко развитие на EURES,

както и насърчаване на езиковото образование, и програмата „Еразъм +“.

Специално внимание е отделено на значението на непрекъснатото образование и обучение за постигане на конкурентоспособен пазар на труда на ЕС, който да води до растеж и заетост. Докладът подчертава необходимостта от икономически структури, които да способстват за участието в продължаващо образование и обучение, за да се осигури бъдеща високо квалифицирана работна сила.

Анализирани са различни фактори, които могат да укрепят връзките между образованието и заетостта, както и да насърчат професионалното ориентиране през целия живот и уменията за управление на професионалното развитие. Предвиждането на бъдещите нужди от умения е ключова предпоставка за подготвяне на работниците и служителите или на бъдещите работници и служители за уменията, необходими в бъдеще, както и в това отношение работодателите и организациите на работниците и служителите следва да бъдат сериозно ангажирани на местно, регионално и национално равнище, в частност при изготвянето и изпълнението на програми за професионална квалификация. Също така, партньорствата между университетите, предприятията и публичните органи следва да бъдат засилени, за да се направи оценка на нуждите от работна сила за бъдещето.

Създаване на силни партньорства между правителствата, работодателите и представителите на работниците и служителите е изключително важно, за да се намерят най-добрите начини за справяне с несъответствието между търсените и предлаганите умения във всичките му измерения.

Докладът подчертава също така необходимостта от обмен на и извличане на опит от най-добрите практики между държавите членки, по-специално по отношение на състоящите се от две части системи за обучение и професионално образование и обучение, като същевременно признава особеностите на всеки пазар на труда и на всяка образователна система.

Специално внимание е отделено на значението на насърчаването на инициативи, които насърчават самостоятелната заетост и предприемачеството, като се обръща специално внимание на МСП и на микропредприятията, като гръбнак на пазара на труда на ЕС, както и на необходимостта от мерки за подкрепа за намиране на квалифицирана работна сила и за обучение на бъдещите работници и служители, както и за въвеждане на стимули за предприемачите, които инвестират в обучение и професионална подготовка, за да се насърчават МСП да допринасят за разноските за обучението. В това отношение докладът също така призовава за засилване на образованието от ранна възраст в областта на управлението и предприемачеството.

За да се създаде конкурентоспособна икономика и пазар на труда на ЕС, съществува голяма необходимост от съсредоточаване върху иновациите и цифровизацията и за тази цел е необходимо да се осигурят необходимите знания и умения, както и мотивацията и решителността на служителите, така че да се създават новаторски продукти или услуги. Докладът изтъква потенциала за създаване на работни места, който носи доизграждането на цифровия единен пазар, изграждането на енергийния съюз, създаването на работни места чрез инвестиране в научноизследователска и развойна

дейност и в иновации, както и подпомагането на развитието на транспортни мрежи.

Специално внимание е отделено на конкретните мерки, необходими за насърчаване на наемането на млади работници и служители, включително чрез подкрепа за работодателите, по-специално за МСП, за да осъществяват свои вътрешни обучения, както и за повторното интегриране на по-възрастните работници на пазара на труда, включително чрез създаване на условия за преквалификация, за актуализиране на техните умения и за тяхното адаптиране към предизвикателствата на новите работни места.

Докладът подчертава важността на програмите за обучение и преквалификация на безработни, като изтъква, че тези програми следва да бъдат разработени и да се изпълняват в тясно сътрудничество със сдруженията на работодателите, с оглед на по-доброто съгласуване на новите умения на работниците с нуждите на работодателите.

Накрая докладът препоръчва работниците и служителите, работодателите, както и институциите, предлагащи образование и обучение, да бъдат в по-голяма степен социално отговорни по отношение на европейския пазар на труда, особено по отношение на младото поколение европейци.